

Ünnepek

Lekció: Lk. 2.1-20
Textus: Zsolt. 130

2009. dec. 25
Gazdagrét, Karácsony 1.

Karácsony a mélységben

Karácsony kérdése nem az, amit sokan feltesznek: Hogyan le(hete)tt az Isten emberré? Hogyan hihető, hogy a mindenható Isten emberi természetet ölt magára, és hogyan lehetett (volna) jelen Isten az emberben, és hogyan lehetett (volna) az ember Isten? Karácsony kérdése sokkal inkább ez: Miért lett az Isten emberré? E kérdés pedig nem maradhat elvont, teológiai kérdés, ezért így kell folytatnunk: Ha Isten emberré lett, milyen hasznom származhat ebből? Ha Isten a világ megváltása céljából lett emberré, hol és hogyan kapcsolódhat ez az én életemhez? Karácsony bibliai leírásán, amely ismerősen hangzik, a csillogó-villogó, szeretetteljes-békességes vagy éppen kimerítő-elszomorító ünneplésen túl hogyan lesz megfogható, működőképes, a mindennapokat meghatározó az, hogy Isten emberré lett?

Ezekre a kérdésekre válaszként olvastuk a 130. zsoltárt. Úgy szeretnék meghívni benneteket ennek az ősi imádságnak végiggondolásába, végigimádkozásába, hogy közben magát az isteni gyermeket imádkozzátok be, fogadjátok be magatokba. Legyen ez a zsoltár ma számunkra olyan, mint egy kehely, amely magába foglalja a testlétel csodálatos valóságát! Ahogyan ez történik velünk, bennünk, kibontakozik előttünk az, hogyan lesz számunkra ajándékká a megváltó eljövetele. Lássuk, hogy 1. mit jelent a mélység, ahol találkozhatunk Isten Fiával; 2. mit jelent ebben a mélységben kiáltani; és végül 3. milyen bizalommal tekinthetünk arra, hogy Isten meghallott bennünket!

I. „A mélységből...”

Az emberré lett Isten odájának befogadása a „mélységben” kezdődik. Úgy is mondhatnám, hogy vagy a mélységben fogadjuk be, vagy a mélységben kapcsolódik hozzánk, vagy egyáltalán nincs közünk hozzá. Ennek oka pedig kettős: 1. Az Úr a mélységbe érkezett, és a mélységben található meg. 2. Csak a mélységben jutunk oda, hogy igazán megnyíljunk az Úr előtt.

Karácsony lényege a mélységben történik. Az angyalok így dicsőítik Istent Karácsony éjjelén: *„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarata.”* Isten a magasságban van, a jó hír – az embereknek békesség és Isten jóakarata, kegyelme – azonban a föld, a mindennapi élet mélységében jelenik meg. A menny oldaláról nézve a föld, valamint az, hogy Isten emberré lett, mélység. Az emberi oldalról nézve az, ahogyan a magasságos Isten elérkezik a mélységbe, még inkább mélység: kiszolgáltatva egy veszélyes utazásnak, normális szállást nem találva Betlehemben, az istállóban születik meg a megváltó. A kiszolgáltatottság, a szegénység mélységébe jön el. De mivel Isten az ember megváltása céljából lett emberré, tovább kell tekintenünk Karácsony éjjelének eseményeinél. Jézus, a testté lett Isten, küldetését a legnagyobb mélységben teljesíti. Meggyalázva, elítélve, népe által megtagadva, a

keresztre kifeszítve, mennyei Atyja haragja és ítélete alatt (a mi bűneinkért) így kiált és így imádkozik: „*Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?*” (Mt. 27.46)

A zsoltaáros pedig így imádkozott, Jézus előtt sok száz évvel: „*A mélységből kiáltok hozzád, Uram!*” Ki fogja keresni az azt Urat, aki a mélységbe jött értünk Isten szeretetéből? Ki fogja meglátni Isten megváltó ajándékát, amely nem hatalmas, nem ragyogó és nem dicsőséges ebben a világban, hanem elrejtett, egyszerű, a mélységeket járó? Ki fog megnyílni, mint egy virágnak kelyhe, egy ilyen Isten előtt, aki az emberi élet mindennapi mélységeit járta és járja, sőt, aki belemerült a halál és kárhozat mélységébe? Kinek lesz ez hasznos, ki hiszi, hogy amit itt talál, az működik, ki látja be, hogy az élet gazdagsága ott van, ahol csak az élet kopottas szegénysége látszik?

Csak az, egyedül az, aki a mélységből kiált az Úrhoz. A „mélység” számunkra a kétségbeesés, a kontrollvesztés, a reménytelenség helyzeteit jelenti. Akkor vagyunk mélyen, amikor dolgaink nem elvárásaink szerint alakultak. Legyen ez szerelmi csalódás, anyagi ellehetetlenedés, belső kiüresedés, legyen ez valakinek országunk erkölcsi, politikai és gazdasági helyzetéből fakadó elkeseredése, a mélység valóságos tapasztalat. De vajon mikor lesz számunkra elég mély a mélység ahhoz, hogy megnyíljunk az előtt, aki a magasságból jött hozzánk? Hadd világítsam meg ezt a kérdést a szenvedélybeteg emberekkel kapcsolatos dilemmával! Rég felismert tény, hogy egy alkohol- vagy drogfüggő embernek (ill. minden más függőség rabjának) csak akkor lehet segíteni, ha ő maga is segítséget kér. Ameddig nem jut el abba a mélységbe, amit ő maga úgy ítél meg, hogy az tarthatatlan, elhordozhatatlan, hogy vagy megváltozik és megszabadul, vagy belehal a függőségbe, addig nem elég mély a mélység ahhoz, hogy szabadulásért kiáltson. Hiába látják mások, hogy milyen mélyre jutott, hiába szerveznek erejüket megfeszítve segítséget újra és újra, az illető nem él vele. Ennek fényében kérdezem: Vajon mikor lesz számunkra elég mély a mélység ahhoz, hogy megnyíljunk az előtt, aki a magasságból jött hozzánk?

A zsoltaáros azonban nem elsősorban a körülményeinkben megjelenő mélységről beszél, és nem ebből kiált az Úrhoz, hanem a bűn mélységéből. Abból a mélységből, amely nem csak azt ismeri, hogy miért nehéz, fájdalmas, rossz nekem, hanem azt is, hogy miért vagyok én mások számára nehezen elhordozható, hogyan okozok fájdalmat másoknak, és miért és hogyan választ el mindez Istentől. Aki csak arról a mélységről hajlandó tudni, amibe őt mások taszították, könnyen találja magát az önsajnálattal feneketlen kútjában, amelyben nem tud igazán és valóságosan találkozni a testté lett Istennel, a megváltó Jézussal. Azért nem, mert amíg másokat vádolsz és önmagad siratod, nem fogod meglátni és elismerni a te felelősséged, a te bűneidet. Ha a názáreti Jézusban a bűn, az istenellenesség mélységébe jött el Isten, akkor csak úgy nyílhatunk meg előtte, és úgy fogadhatjuk be őt, hogy felismerjük saját elveszettségünk. Nemcsak úgy általában, dogmatikai igazságként, hanem személyesen, konkrétan, egzisztenciális megrendüléssel. Ezt történik akkor, amikor Pál apostol azt mondja, hogy a bűnösök között első vagyok én (vö. 1Tim. 1.15). Ez nem morális értékítélet, nem is a keresztény alázatnak valamiféle váratlan megnyilvánulása, hanem a legmélyebb személyes tapasztalat. Amikor a bűneim rám szakadnak, nem azért hatalmasak, mert rosszabb vagyok, mint mások, hanem azért, mert Isten jelenlétében és szentségében találok magam. Az önzésem, a keményszívűségem – amiből nem is feltétlenül látszik olyan sok,

legalábbis azoknak, aki távol vannak tőlem – mégis a legnagyobb mélységet jelentik, a bűn mélységét. Amikor egyszer csak felismered, hogy mi lakik a szívedben – harag, gyűlölet, irigység, büszkeség, belerendülsz, és tudod jól: a bűnösök között első vagyok én... Ha ismerjük tehát a mélységet, amelyből a zsoltáros megszólal: „*A mélységből kiáltok hozzád, Uram!*”, akkor elkezdhetünk imádkozni, megnyílni karácsony nagy csodája, a testté lett Isten előtt. De ez az ismeret előfeltétel.

II. „*Kiáltok hozzád...*”

Aki a mélységben van, az kiált az Úrhoz imádságban. Nem azért kiált, mert az Úr különben nem hallja. A „kiált” kifejezés betekintést enged az imádkozó belső világába. Hiteles az imádsága, hiszen az nem langyos, nem esetleges, nem általános, nem a kívülvalóknak szól. Aki „kiált”, az hiteles, és ugyanakkor szenvedélyes is. A bajba jutott ember nem imádkozgat, hanem kiáltásával ostromolja a szabadító Istent. Az imádság, az igazi megnyílás, a testté lett Isten megnyíló kehelyként való befogadása – kiáltásban történik. Olyan vágyakozásban, olyan könyörgésben, a szükség olyan felismerésében, amit csak a kútba esett személy kétségbeesett kiáltásának képe ad vissza. Természetesen történhet ez csöndben, magunkban, közösségben, otthon, kirándulás közben... de elemi erővel tör fel az emberben. Az ilyen imádság teljesen együgyű: vagy meghallgat az Úr, vagy elvesztem.

Lássuk, hogyan szólítja meg a mélységben lévő ember az Urat! Az imádságnak három részletét emelem ki: megszólítás, az Úr bocsánatára történő hivatkozás, és bizalommal teli várakozás.

„*Uram, halld meg szavamat, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra!*” A mélységből (ne feledjük, a bűn mélységéről van szó!) kiáltó ember nem érzékeli Isten közelségét. Magát nagyon távol érzi attól, aki a mennyei dicsőségben lakik. Pedig az Úr nincs távol, hiszen eljött a mélységbe, de ezt nem érezzük. Ezért amikor a mélységben Istenhez fordulunk, azért könyörgünk, hogy hallgasson meg, figyeljen ránk az Úr. Vajon eljut-e hozzá a szavam? Vajon felhallik-e hozzá a mélységemből? Vajon érdeklí-e őt az én kiáltásom? Mindez nem magától értetődő ebben a helyzetben. Ott találjuk ezt a dilemmát a megszólításban: „*Uram, halld meg szavamat, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra!*”

De a zsoltáros tovább lép ennél, és ez minden imádságban a fordulópont. Felemeli szeméit magáról és helyzetéről, és az Úrra tekint: „*Ha bűnöket számon tartod, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnek {tisztelnek} téged.*” Azt az örömhírt vallja meg, hogy az Úr megbocsátó Isten. Ez a tulajdonsága pedig túlmutat az ember bűnén. Isten megbocsátó, hozzánk, a mélységünkbe lehajló szeretete nagyobb, erőteljesebb valóság, mint az Istentől elválasztó bűn mélysége. Ha Isten számon tart mindent, nincs esély; de a számontartás igazságát legyőzi megbocsátó szeretete. Az imádkozó ember szinte emlékezteti az Urat erre a tulajdonságára. Tudja, hogy magában nem állhat meg, nem maradhat meg, hiába nyílik meg Isten előtt, jogosan érné Isten ítélete; de azt is tudja, hogy Isten nem halált, hanem megtérést munkál. „*Nálad van a bocsánat...*” Boldog az az ember, aki bármilyen mélységben fel tud tekinteni az Úr eme tulajdonságára! Hiszen innentől bizakodik, vár és remél.

„Várom az Urat, várja a lelkem, és bízom ígéretében. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt.” Aki a mélységből kiált, itt már a bizalom megnyugvó hangján szól. Miután megszólította az Urat, legyőzte ellenállását és belépett jelenlétébe, majd megvallotta, hogy mindennek alapja, hogy Isten megbocsátó Isten, felszabadult arra, hogy Isten meg fogja hallgatni és meg fogja szabadítani. Ez a nap még nem jött el, ezért vár. „Várom az Urat, várja a lelkem, ... lelkem várja az Urat...” Ahogy az örök várják a reggelt - mert a sötétség veszélyt hordoz, mert az éjjeli őrség fárasztó - de amilyen bizonyos, hogy egyszer derengeni fog az ég alja, majd a felkelő nap első sugarai bevilágítják a tájat, olyan biztos, hogy az Úr szabadulást hoz a mélységből. A szabadulás még nem jött el, de az imádság e három lépésében a vágyódó szív teljesen kinyílt Isten csodája és szabadítása előtt, és megtelt reménységgel.

III. „Bízzál Izráel...”

A szív pedig nem hiába nyílt meg, mert ezen a ponton Isten szólal meg: „Bízzál Izráel az Úrban...” Bízzál, hiszen a gyermek megszületett. „Ne féljeteK, mert íme hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek...” Bízzál, hiszen Isten a magasságból a mélységbe érkezett. Bízzál, hiszen a testté lett Isten, Jézus, nincs távol tőled. „Bízzál Izráel az Úrban...”

...mert az Úrnál van a kegyelem, és gazdag ő, meg tud váltani. Meg is váltja Izráelt minden bűnéből.” Ez Jézus Krisztus eljövételének értelme és célja. Megmutatja az isteni kegyelem és megváltás gazdagságát. Az Úr nem fukarkodik, amikor önmagát nekünk adja. Nem számíthatja, hogy milyen nagy ár a magasságból a mélységbe ereszkedni azért, hogy bennünket a mélységből jelenlétének és országának magasságába emeljen fel a megváltás által. Azért teszi ezt meg, mert gazdag szeretetben, és gazdag kegyelemben. Minél inkább látod, milyen gazdag vagy a bűnben – azaz milyen szegény Isten dicsőségében, annál inkább látod, hogy milyen gazdag az az Isten, aki Karácsony éjszakáján egészen szegénnyé tudott lenni. Ilyen a mi Istenünk, ez a mi Urunk, Jézus Krisztus.

Ő meg tud váltani, és meg is vált minden bűnből. Nem talán, nem esetleg, nem csak másokat, hanem téged – itt és most. Ha hozzá kiáltasz ma, ha így beszélsz, hogy „a mélységből kiáltok hozzád, Uram!”, ha megnyílsz ebben és ezáltal előtte, Karácsony nagy csodája működőképes, meghatározó valósággá válik benned. Jézus Krisztus a Szentlélek által találkozik veled, megszületik benned, lakozást vesz életedben, és soha többé nem hagy el. Így lehet ma igazi Karácsonyod – a mélységben! ÁMEN!